

Prædiken til søndag den 22. marts 2020 - Midfaste søndag.

Tekster: 2. Mos. 16,11-18; 2. Pet. 1,3-11 og Joh. 6,24-35 [36-37].

Salmer: DDS 41, DDS 663, DDS 662, DDS 369, DDS 474 og DDS 212.

Da statsministeren forleden holdt pressemøde, om de nye skrappe tiltag mod corona-situationen, faldt ordene: *I skal ikke hamstre. Der er mad nok.*

Og fødevareministeren supplerede: *I behøver ikke at hamstre, der er varer nok på hylderne.*

Alligevel havde de knapt talt ud, før folk stod i lange køer ved indgangen til supermarkederne. Det var som om, hungersnøden allerede var blevet proklameret som en realitet i Danmark.

Mange kloge hoveder har spekuleret over, hvad det i grunden var, der fik danskere i tusindtal til straks at strømme ned i dagligvarebutikkerne?

Psykologer har peget på, at det nærmest er en slags reptil-mekanisme, der grunder i en måske for os selv ubevidst frygt for sult - et ur-menneskeligt ønske om, altid at kunne sikre os selv mod det, som truer vores overlevelse.

En ganske rammende beskrivelse, der fortæller om en automat- handling, når den moderne fornuft og verdensforståelsen kolliderer. Så åbnes der med ét op for selve urinstinkt.

Og overlevelsesaspektet er tilsyneladende så stærkt, at det formår at trænge igennem selv i en verden, hvor formentlig ingen af os nogensinde har prøvet at sulte? I hvert fald ikke sulte den sult, der kan høres som rumlen i maven. Den sult, som kun er en trang til opretholdelse af fysiske processer.

Men det er kun én form for sult. Dét at overleve er ikke nødvendigvis det samme som at dét at leve.

Som der findes forskellige former for sult, findes der også forskellige former for brød.

Brød, som selvfølgelig fungerer som brændstof til, at kroppen kan opretholde alle sine fysiologiske processer. Her kunne man tale om brødets alimentære funktion. Perspektivet ligger udelukkende på næringsindholdets funktion til opretholdelse af kroppens mekanismer nu og hér.

Og naturligvis er det jo vigtigt med dette daglige brød. Uden næring går kroppen simpelthen til grunde. Men selvom sult afløses af mæthed, er også denne en flygtig fugl. Så begynder det hele forfra og det er som om processen nogen gange tiltager i styrke. Atter og atter må der arbejdes for at skaffe føden, så sulten atter igen kan blive stillet.

Som energiomsættende maskine bliver mennesket blot anskuet som et arbejdende dyr, som tænkeren Hannah Arendt har kaldt det.

Men rækker det som forklaring på, hvad et menneske i virkeligheden er?

Umiddelbart indebærer det nemlig risikoen for, at mennesket reduceres til langt mindre end det i virkeligheden er. Det umenneskelige ligger faretruende nær ved det menneskelige, hvis vi blot stræber efter det alimentære brød.

Vi risikerer at bane vejen for et menneskesyn, hvor mennesket blot bliver til et konsumerende dyr. Et forbrugende væsen, som konstant kræver mere og mere brændstof.

Resultatet bliver da nemt et umådeholdent forbrug. Hannah Arendt udtrykker det således:

"Overflod og uendeligt forbrug er de fattige menneskers rigdom: Det er luftspejlinger i elendighedens ørken. Nødvendighedens lænker behøver således forstået ikke være af jern. De kan også være af silke"

I fadervor lyder fjerde bøn: *Giv os i dag vort daglige brød*. Luther siger om denne bøn i sin lille katekismus:

Vi beder i denne bøn om, at han vil lade os forstå, hvad vor daglige brød er, tage imod det og takke ham for det.

Hvad er så det daglige brød? Alt, hvad der er brug for, til liv og legeme, som mad, drikke, tøj, sko, hus, hjem, jord, kvæg, penge, ejendom, god ægtefælle, gode børn, gode medhjælpere, retskafne og pålidelige overordnede, godt styre, godt vejr, fred, sundhed, ordentlig og værdig levevis, gode venner, trofaste naboer, og andet lignende.

Hos Luther er det daglige brød pludselig langt mere end blot brændstof til en selvopretholdende maskine. Det omfatter også relationer og fællesskaber. Her tror jeg, at Luther har set helt rigtigt.

For mad er jo netop fællesskabsstiftende. Det oplever vi til de store festmåltider, der godt nok er sat på midlertidig pause i denne corona-tid. Men i og med at de er sat på pause, er der jo desto mere grund til at dyrke de mindre måltiders fællesskaber - f.eks. omkring familiens køkkenbord. Det fællesskab, hvor samværet er vigtigere end madens gastronomiske kvaliteter. Imidlertid er der tegn på, at dette brød er ved at blive en mangelvare i vor tid.

I USA bruger man udtrykket *grazing*, dvs. "græsning" om det fænomen at moderne mennesker spiser ligesom dyr, der græsser lidt på må og få, når de bliver sultne eller når de støder på mad.

Denne græsning overser fuldstændig fællesskabets betydning for, at vi kan formes som sande mennesker. Og desværre bliver vi tilsyneladende jo også dårligere og dårligere til at håndtere fællesskaberne, når kriserne trænger sig på. Køerne bag disken i supermarkederne forleden tjener som et godt vidnesbyrd om en tiltagende egoisme og en nedvurdering af fællesskabets betydning.

Og vi véd jo i grunden godt, at det er forkert, og når vi så alligevel gør det, kommer man uvilkårligt til at tænke på Paulus` ord:

"Det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. Men når jeg gør det, jeg ikke vil, er det ikke længere mig, der handler, men synden, som bor i mig."

Synd, synd, synd! - et håbløst umoderne begreb, som kirken da for længst burde have forladt eller hvad?

Nej! Det tror jeg faktisk ikke, men jeg tror, vi nogen gange skal have forklaret og måske gentaget, hvad synd i grunden er?

Synd er svigt.

Synd er at ophøje sig selv til Gud.

Synd er ikke at ville acceptere, at man ikke selv er årsag til selve livet.

Fordelen ved at tale om synd er, at som syndere er åbne for tilgivelsen. Og vi allerede på forhånd retfærdiggjorte. Retfærdiggjorte af selve livets brød.

Næret af dette brød, tør vi måske ind imellem indse, at vi på trods af sygdom, ulykker, svigt og behovet for tilgivelse i glimt alligevel formår at se gudsriget lige midt i blandt os. I vore medmenneskers øjne, i den natur, som for øjeblikket varsler, at foråret og sommeren er på vej.

Gudsriget er jo ikke lukket ned, selvom verden for øjeblikket er stærkt forandret på grund af epidemien. Men Gudsriget findes kun dér, hvor vi

indser, at vi og vore medmennesker er langt mere end blot et arbejdende og konsumerende dyr.

At mennesker er skabte i Guds billede og at frøet til vores frelse allerede er sået i verden skal stadig forkyndes. Måske endda særligt i en situation, der for øjeblikket kan føles svær for mange. Her gælder det om at huske, at Gudsriget finder vi lige dér, hvor vi næres af selve livets brød og dermed aldrig er ladet alene tilbage.

Så min opfordring skal i dag være: Stop Grazing og kast dig ind i fællesskabet med dine medmennesker og med selve livets brød.

Det brød er der stadig nok af på hylderne, selvom adgangen til den fysiske butik for øjeblikket er lukket.

Løftet fra livets brød lyder: *Den, der kommer til mig, skal ikke sulte, og den, der tror på mig, skal aldrig tørste.*

Dagens menu er selve livets brød og Livets brød er et ægte fuldkornsbrød.

Det er et brød, som både tjener til livets opretholdelse, og som indbyder til et fællesskab. Et fællesskab, som stadig rækker hånden frem selv i en tid, hvor det i øvrigt ikke regnes for god stil at give hånd.

Et fællesskab, som konstant fortæller enhver af os, at du er god nok, selvom du indimellem begår fejl og gør dig skyldig i svigt eller er bange for en fremtid, som kan være svær at overskue.

Så ro på nu! Som ministrene sagde det forleden: *I behøver ikke at hamstre, der er varer nok på hylderne.* Og kirkens opfindsomheden er stor, og du kan stadig nemt høre Guds ord forkyndt.

Guds gode budskab om det sande fuldkornsbrød, der formår at bære selve livet - også midt i en Corona-tids trængsler.

God appetit! Amen.